

RETOUR[®]

OVER INZAMELING EN RECYCLING VAN E-WASTE

WINTER 2014

WEEELABEX

Belijk speelveld door kwaliteitsnormering

Interview

Hele keten moet gemobiliseerd worden

**REGISTRATIE
BRENGT GROOT DEEL
E-WASTESTROMEN
IN BEELD**

Retour is een uitgave van de producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting, verenigd in de NVMP. Hiermee houdt de NVMP u twee keer per jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van e-waste in Nederland en Europa.

De standpunten van de producenten en importeurs over diverse onderwerpen vindt u op nvmp.nl. Hier staat ook nadere informatie over de productstichtingen die met elkaar de Vereniging NVMP vormen: Stichting Bruingoed, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwerking Centrale Ventilatoren, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen en Stichting Witgoed.

Uw reacties en ideeën zijn welkom via info@nvmp.nl.

Uitvoeringsorganisatie Wecycle heeft een eigen website: wecycle.nl.

Retour is een uitgave voor betrokkenen bij de inzameling en recycling van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting. Retour verschijnt in een oplage van 2.600 exemplaren. Bij dit drukwerk is gebruik gemaakt van biologische inkt. De drukker maakt gebruik van groene stroom, produceert geheel CO₂-neutraal en gebruikt uitsluitend CO₂-neutrale grondstoffen. De pre-press is geheel chemievrij. Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Redactie Jeroen Bartels, Eva Gobits, Ted van Hintum en Jeroen de Roos

Redactieadres Vereniging NVMP, Postbus 190, 2700 AD Zoetermeer, (079) 353 12 28, nvmp.nl

Vormgeving Han Snel, Utrecht

Fotografie Voermans van Bree Fotografie, Arnhem

INHOUD

Interview	4
Marktwerking krijgt volwaardige rol	
.....	
WEEELABEX	6
Coolrec krijgt eerste WEEELABEX-certificaat	
.....	
WEEELABEX	7
Tips voor het certificeringsproces	
.....	
Werkbezoek	8
Certificaat ondersteunt innovatie Sims	
.....	
Interview	10
Certificeren = structureren	
.....	
Dubbelinterview	12
"Stap voor stap naar een gesloten kringloop"	
.....	
Registratie	15
Register klaar voor opgave e-waferstromen	
.....	
EWAS	17
Kennis delen op de E-Waste Academy	
.....	
Handhaving	18
Eerste hulp bij handhaving	
.....	
Wecycle	20
.....	
Kerncijfers	23
.....	

André Habets

MARKTWERKING KRIJGT EEN VOLWAARDIGE ROL

NVMP-BESTUURDER ANDRÉ HABETS SCHETST DE NIEUWE MARKTORDE

Een nieuwe Europese richtlijn met ambitieuze doelstellingen, nieuwe Nederlandse regelgeving die verplicht tot certificering van verwerkers van e-waste en een producentenraad die waakt over de implementatie van de nieuwe regels. André Habets, lid van het bestuur van de Vereniging NVMP namens de productstichting Bruingoed, geeft zijn visie op de ingrijpende marktherziening.

Wat zijn naar uw mening de belangrijkste wijzigingen?

“De meeste mensen zullen daar op antwoorden dat de doelstellingen zijn aangescherpt, maar daar waren wij binnen NVMP al lang op voorbereid. De grootste wijziging betreft naar mijn mening de invoering van de kwaliteitsstandaard voor verwerking en de daarbij horende verplichtingen voor verwerkers.

Vijftien jaar geleden was gescheiden inzameling en verwerking van afgedankte elektronica nog helemaal nieuw. Wij hebben uitvoeringsorganisatie Wecycle opgericht om overeenkomsten te sluiten met gemeenten en retail voor de afgifte aan ons systeem en wij hebben contact gelegd met de verwerkers die het hoogst stonden aangeschreven: op die manier konden wij garanderen dat al het ingezamelde materiaal verantwoord werd verwerkt. Dankzij de verplichte certificering die vanaf 1 juli 2015 voor alle verwerkers gaat gelden, is er een kwaliteitsstandaard in de Nederlandse markt gezet.”

Over welk certificaat gaat het eigenlijk?

“Het certificaat wordt verleend op basis van de eisen van de zogenoemde WEEELABEX-richtlijnen. Deze richtlijnen voor verwerking zijn opgesteld door 42 inzamelsystemen, waaronder Wecycle, in afstemming met organisaties van verwerkers zoals EERA en producentenorganisaties CECED en Digital Europe.”

Waarom is gekozen voor deze normering?

“In de nieuwe Europese richtlijn voor e-waste wordt lidstaten opgelegd dat zij maatregelen nemen die ertoe leiden dat producenten de streefcijfers voor nuttige toepassing bereiken. Nederland en bijvoorbeeld ook Ierland hebben gekozen voor het verplicht stellen van de WEEELABEX-richtlijnen die de vereiste zorgvuldigheid en recyclingkwaliteit verzekeren. Deze richtlijnen worden op dit moment omgezet in CENELEC-normen. Inmiddels hebben in Nederland al twee bedrijven, en in België één bedrijf, het certificaat ontvangen. In oktober heeft weer een aantal certificeringsaudits plaatsgevonden en wij horen van steeds meer bedrijven dat zij begonnen zijn met de voorbereidingen. Ondanks de wat stroeve start, begint het er nu toch echt op te lijken dat er een behoorlijk aantal bedrijven nog vóór 1 juli 2015 voldoet aan de eisen.

De eisen die WEEELABEX stelt, zijn voor een belangrijk deel al lang van toepassing. Het feit dat ze nu zo duidelijk zijn opgesomd heeft een aantal verwerkers blijkbaar toch wat verrast. En zoals bij alle nieuwe wetgeving zijn er ook nog wat onduidelijkheden in de teksten, waardoor interpretatieverschillen konden bestaan. Inmiddels zijn die vrijwel allemaal opgelost. Daarmee is het nog geen fluitje van een cent om het certificaat te behalen, maar met een grondige aanpak moet het voor iedere verwerker binnen bereik zijn vóór 1 juli 2015.”

NVMP ondersteunt het certificeringsproces bij de verwerkers met een stimuleringsprogramma. Waarom is die certificering zo belangrijk voor producenten?

“Gemeenten en retail zouden meer vrijheid moeten krijgen om het e-waste af te geven aan andere verwerkers. Dat willen ook steeds meer gemeenten, bijvoorbeeld omdat zij

NIEUWE STRUCTUUR VEREIST AANPASSING REGISTRATIE

een deel van de demontage van het ingezamelde e-waste zelf willen laten doen in hun sociale werkplaatsen. Die werkplaats moet wel aan de nieuwe wettelijke eisen voldoen, en kan dan arbeidsplaatsen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt opleveren. Als er veel verwerkers gecertificeerd zijn, is de keuze voor gemeenten veel groter.”

Dus niet meer via Wecycle?

“Natuurlijk wel, gemeenten en winkelbedrijven kunnen uiteraard gewoon hun e-waste blijven afgeven aan Wecycle. Graag zelfs. Wecycle heeft zich bewezen als een solide uitvoeringsorganisatie die een uitstekende prestatie neerzet en die gemeenten en retail ontzorgt. Maar het is niet meer de enige route.”

En dan is er nog een nieuwe partij op de markt...

“Dat klopt. WEEE NL is een commercieel bedrijf dat in opdracht van een aantal producenten, voornamelijk uit de IT-hoek, inzameling en verwerking verzorgt. Wij volgen deze partij met belangstelling. Het is overigens nog niet precies bekend welke producenten zich hierbij hebben aangesloten, maar dat zal blijken als alle partijen over 2014 gaan registreren. In de nieuwe structuur kunnen gemeenten

en retail nog steeds zelf bepalen met welke verwerkers zij zaken willen doen. Tot begin 2014 zorgde de Vereniging NVMP voor de vertegenwoordiging van alle producenten en haalde Wecycle al het e-waste op. Zij zorgde voor de communicatiecampagnes naar consumenten en deed ook de verslaglegging richting overheid. Dit alles in opdracht van de 1.600 producenten die in NVMP zijn verenigd.

Met de komst van een nieuwe marktstructuur moest een nieuw overlegorgaan worden gevonden dat alle producenten vertegenwoordigt. Dat is er inmiddels in de Producentenraad. Naast NVMP hebben hierin ook WEEE NL en het inzamelsysteem voor professionele apparatuur RTA zitting. Die nieuwe structuur vereist ook een aanpassing van de registratie van op de markt gebrachte apparaten en lampen en van de hoeveelheden gerecyclede e-waste. In de nieuwe situatie komt er een nieuwe blackbox waar producenten hun op de markt gebrachte hoeveelheden rapporteren en verwerkers de door hen verwerkte hoeveelheden. Dit is het nieuwe Nationaal (W)EEE Register, ingesteld door de Regeling AEEA.”

Zijn er nog meer nieuwe organen?

“Er moet ook wat geregeld worden voor de communicatie. Tot voor kort waren alle campagnes en inzamelacties gericht op heel Nederland en ten behoeve van alle afgedankte apparaten. In de nieuwe situatie zouden naar mijn mening dergelijke campagnes moeten worden voortgezet en dan moeten ook de nieuwe partijen bijdragen. Zij hebben daar immers ook profijt van.

Hetzelfde geldt voor het onderzoek dat NVMP laat doen, onder andere naar mogelijke verbeteringen in het inzamelsysteem en kengetallen over de hoeveelheden die op de markt zijn en zullen vrijkomen. Wij willen dat alle producenten daaraan meefinancieren, omdat het in ieders voordeel is. Deze zogenoemde maatschappelijke taken en de wijze van invulling zijn nog onderwerp van het lopende overleg, maar het ziet er naar uit dat ook daarvoor een oplossing wordt gevonden.”

Wat is het Monitoringsberaad?

“Het Monitoringsberaad vloeit voort uit de toelichting op de Regeling AEEA. Aanvankelijk had het de taak van waakhond van het Nationaal (W)EEE Register: daar worden immers gevoelige gegevens opgeslagen. Er wordt nu een convenant opgesteld voor de instelling van een beraad met een uitgebreider taakveld. De bedoeling is dat het een breed overleg wordt waarin tal van onderwerpen worden besproken door alle relevante betrokken partijen. Denk daarbij aan producenten, verwerkers, retail, gemeenten en het Nationaal (W)EEE Register. Doelstelling is dat het overleg vaststelt of het behalen van de doelstellingen op schema ligt en eventueel met voorstellen komt die leiden tot nog hogere inzameling en betere verwerking en de verslaglegging daarover.

In feite zijn er geen nieuwe organen, maar is er eerder sprake van een ‘uitsplitsing’ van bestaande functies, die voorheen werden uitgevoerd door Vereniging NVMP. Wij hebben er alle vertrouwen in dat de nieuwe structuur gaat werken.” ◀

COOLREC KRIJGT EERSTE WEEELABEX-CERTIFICAAT

Coolrec heeft als eerste recyclingbedrijf in Nederland voor de verwerking van elektrische en elektronische apparatuur het WEEELABEX-certificaat behaald. Begin juli, een vol jaar voordat certificering verplicht wordt, hingen auditoren van de certificeringsinstantie Really Green Credentials het kwaliteitslabel aan de koelkastenlijn op de vestiging in Dordrecht.

Arjen Wittekoek (links) en Jan Vlak

**OUDE
KOELKASTEN
VOOR 98%
ALS NIEUWE
GRONDSTOF**

De Europese normen voor het terugwinnen van koelmiddel en CFK's (gassen) uit koelkasten liggen hoog. Coolrec claimt één van de weinige bedrijven te zijn die hieraan voldoet: het weet in Dordrecht 98 procent van oude koelkasten nuttig in te zetten als nieuwe grondstof, waarbij de hoogste veiligheids- en duurzaamheidsnormen worden gehanteerd. "Deze certificering is extreem belangrijk voor Coolrec", zegt directeur Arjen Wittekoek. "Nederland stelt die nu als één van de eerste verplicht, maar binnen afzienbare tijd zullen andere landen volgen. In die ontwikkeling wil je in de voorhoede lopen. Het certificaat helpt om ons te onderscheiden in de kwaliteit van onze processen. Het WEEE LABEL of EXcellence onderstreept dat wij voorop lopen in het recyclen van koelkasten." De andere vestigingen van Coolrec in Nederland, België, Duitsland en Frankrijk zijn ook volop bezig met het behalen van het

WEEELABEX-certificaat. Coolrec Dordrecht was goed voorbereid op de WEEELABEX-normen, zegt Wittekoek. Het bedrijf recyclet al jaren koelkasten in opdracht van onder andere Wecycle en heeft zijn processen volledig ingesteld op de hoge eisen die het inzamelsysteem stelt aan de procescontrole, continue verbetering en het maximaal terugwinnen van waardevolle secundaire grondstoffen. "Vanuit de eisen die voorheen via de contractvoorwaarden al werden gesteld, was de stap naar WEEELABEX goed te doen." Wecycle bevestigt dat al haar verwerkers in feite al voldoen aan de voorwaarden van het WEEELABEX-certificaat, omdat dat in de contracten al enkele jaren is vastgelegd. Het formele certificaat bevestigt dit. Op 1 juli 2015 dienen alle be- en verwerkers van e-waste over een dergelijk certificaat te beschikken. ◀

TIPS VOOR HET CERTIFICERINGS-PROCES

DERDE VOORLICHTINGSSESSIE WEEELABEX TREKT SERIEUZE BELANGSTELLING

Op 29 september organiseerde de Vereniging NVMP in samenwerking met de koepel van metaalrecyclers MRF voor de derde maal een voorlichtingsbijeenkomst over certificering. Waren de eerste twee bijeenkomsten in maart en mei vooral informatief van aard, nu was de belangstelling heel concreet gericht op stappen, planning en resultaten.

Deze 'WEEELABEX-startersbijeenkomst' was volledig volgeboekt. Er zaten eind september tachtig MRF-leden in de zaal die de informatiefase voorbij waren en allemaal gekozen hebben om voor de certificering te gaan. Zeven deelnemers meldden dat zij al volop in het certificeringsproces zitten. Julie-Ann Adams, een van de 'lead auditors' die toetsen of bedrijven voldoen aan de certificatie-eisen, liep met de deelnemers het certificeringsproces door. Als eerste optionele stap suggereert zij een 'gap analysis', die na een dag van onderzoek de verschillen tussen de praktijk en de vereisten aangeeft. Schrikt de uitslag niet af, dan kan een bedrijf de eerste officiële stap zetten door een aanvraag in te dienen bij de WEEELABEX-organisatie om het proces te starten. Vervolgens wordt stapsgewijs gewerkt aan een auditrapport dat via steekproeven, laboratoriumtests, lijsten van tekortkomingen en verbeteringsacties leidt tot een definitieve versie, met hopelijk een aanbeveling tot certificering. Adams voorzag elke stap in haar proces-

beschrijving van tips en aandachtspunten. De tweede spreker Wilfried Dries van Coolrec deelde de ervaringen van zijn bedrijf, dat begin juli als eerste op de vestiging Dordrecht het WEEELABEX-certificaat behaalde. Dries onderstreepte dat het zwaartepunt ligt op de administratieve verantwoording van het proces en dat dit voor het grootste deel reeds onderdeel is van de proceskwaliteitsstandaards ISO 9001 en 14001. Hij gaf inzicht in de steekproeven en tests en in de inspanningen en kosten die met het proces gepaard gaan. Als laatste spreker gaf Ben Tieman een aantal handreikingen vanuit zijn ervaring als adviseur. Een nadere toelichting die de ondernemers op praktische wijze door het certificeringstraject moet loodsen wordt in opdracht van NVMP opgesteld. Op www.nvmp.nl/weelabex is het nodige over de kwaliteitsstandaard en het certificeringstraject te vinden. MRF zal verdere begeleiding van haar leden in het WEEELABEX-traject ter hand nemen. MRF overweegt daarbij aanvullende workshops voor haar leden te organiseren. De Vereniging NVMP heeft de drie voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd in het kader van de stimulering van certificering. Tot 1 juli 2015 geeft NVMP de eerste honderd verwerkers die het certificaat behalen eenmalig 5.000 euro als tegemoetkoming in de kosten van certificering. Bovendien ontvangen de gecertificeerde recyclers vanaf het moment dat zij zijn gecertificeerd tot 1 juli 2015 een vergoeding van twintig euro voor elke ton die conform WEEELABEX is gerecycled en wordt geregistreerd in het Nationaal (W)EEE Register. ◀

Remco Dijkstra (links) en René Kik

CERTIFICAAT ONDERSTEUNT INNOVATIE SIMS

WEEELABEX-NORMEN ONDERSTEUNEN INVESTERING IN RECYCLINGKWALITEIT

VVD-Tweede Kamerlid Remco Dijkstra, op werkbezoek bij Sims Recycling Solutions in Eindhoven, reikte het bedrijf op 6 oktober het WEEELABEX-certificaat uit. De auditors hebben vastgesteld dat Sims een breed scala aan afgedankte elektrische apparatuur volgens de hoogste kwaliteitsnormen verwerkt. "Die erkenning en de bereidheid van onze klanten om een reële prijs voor recycling te betalen, maken investeringen in nieuwe hoogwaardige recyclingtechnieken aanvaardbaar", zegt directeur René Kik van Sims.

"Schaalgrootte is belangrijk in recycling. Om de grote, dure installaties te voeden heb je grote stromen van de verschillende soorten elektronisch afval nodig", constateert Kik. Na demontage en scheiding worden de verschillende elektrische apparaten of gedemonteerde onderdelen mechanisch verkleind en gescheiden. Aan het einde van het proces resteren grote bergen metaal-, glas- of kunststofsnippers, per jaar ruim 60.000 ton in Eindhoven, die als grondstof naar de eindgebruikers gaan. Bezoekend Kamerlid Remco Dijkstra gaat hier meteen op in. Im- en export van e-waste zijn aan strenge beperkingen onderworpen, hetgeen goed is en bijdraagt aan controle. De export van de geproduceerde grondstoffen door e-wasterecyclers staat echter op gespannen voet met de nationale uitleg van de vigerende regelgeving. "Daar zit inderdaad wel wat spanning", bevestigt Kik. Zo wordt het een probleem als de metaalsnippers die naar een buitenlandse smelter gaan niet als grondstof worden erkend, maar als afval dat een exportvergunning (notificatie) nodig heeft. Naast de administratieve lasten die dit voor recyclers met zich meebrengt, worden ze ook nog eens enorm beperkt in hun commerciële mogelijkheden, hetgeen

niet bijdraagt aan hun concurrentiepositie en het nagestreefde gelijke speelveld met andere landen waar deze beperkingen niet gelden. De concentratie van volumes e-waste op één plek is nodig om de benodigde hoogwaardige en dure recyclinginstallaties rendabel te laten draaien. Of nog een stadium eerder: om innovatieve processen te kunnen ontwikkelen. Sims heeft daartoe de mogelijkheden, als onderdeel van een wereldwijd opererend recyclingbedrijf met een jaaromzet van 6,9 miljard euro en alleen al in Europa 17 eigen vestigingen. Bij Sims in Eindhoven is bijvoorbeeld in samenwerking met TNO een uniek proces ontwikkeld voor de verwerking van gebruikte tonercartridges. Door deze in een ATEX-gecertificeerde installatie te verwerken, wordt het explosie- en brandgevaar van het koolstofhoudende fijnstof dat in deze producten achterblijft, volledig beheerst. Jaarlijks worden op deze manier twee miljoen cartridges milieuverantwoord en veilig verwerkt. Een tweede voorbeeld is een nieuwe lijn voor platte beeldschermen, die

René Kik trots aan Dijkstra toont. Bij het verwerken van LCD-schermen komt kwik vrij uit de minuscule tl-buisjes die het scherm aanlichten, en die bijna niet zonder breuk gedemonteerd kunnen worden. Daarom moet de installatie alle vrijkomende kwikdamp afzuigen in twee stadia: eerst als het scherm door de shredder gaat en vervolgens, nadat een deel van de kwikdamp op de versnipperde

deeltjes is neergeslagen, in een draaitrommeloven waarin die deeltjes op hoge temperatuur worden rondgeslingerd. In de hele installatie wordt een onderdruk in stand gehouden zodat de kwikdamp maar één kant op kan, naar de afzuiginstallatie. Zo wordt nagenoeg 100 procent van het toxische kwik uit de 'flat screens' verwijderd. "Door de crisis zijn er de afgelopen jaren minder apparaten vervangen en afgedankt. Hierdoor is er nadrukkelijk minder aanbod van e-waste",

"UITEINDELIJK ZAL DE BESTE KWALITEIT VAN RECYCLING OVERLEVEN"

Vnr. René Kik, Remco Dijkstra en Jeroen van der Tang

constateert René Kik. “Slimmere productietechnieken vragen minder (edel)metalen, waardoor de intrinsieke materiaalwaarde van producten zienderogen achteruit gaat. Daarnaast worden producten steeds kleiner en dus lichter qua gewicht. Tegelijkertijd zijn de laatste tien jaar veel nieuwe e-wasterecyclers toegetreden tot de markt met het idee dat overal goud in zat. Gelet op de ontwikkelingen van de laatste jaren zijn bij deze nieuwkomers de dollartekens inmiddels wel verdwenen en neemt men het vervolgens niet meer zo nauw met de recyclingkwaliteit, in een poging de kosten zo laag mogelijk te houden en te overleven.”

Sims heeft vorig jaar haar organisatie aangepast om te anticiperen op de snel verslechterende marktomstandigheden. “Een groot aantal concurrenten heeft dat niet gedaan met als resultaat dat inmiddels zes e-wasterecyclers failliet zijn, eenzelfde aantal vestigingen van andere gesloten zijn en een fors aantal te kampen heeft met betalingsproblemen of te koop staan”, meldt Kik. Desondanks heeft Sims recent nog geïnvesteerd in de ontwikkeling en de bouw van de LCD-lijn, die 2,5 miljoen euro heeft gekost. “Zo’n bedrag investeer je natuurlijk alleen als je zeker weet dat je de lijn kunt bezetten en dat je daar geld mee kunt verdienen”, zegt Kik. “Sims is ervan overtuigd dat uiteindelijk de beste kwaliteit van recycling zal overleven, ook al is dat in de huidige markt niet eenvoudig.”

“De WEEELABEX-certificering zal daar zeker bij helpen”, hoopt hij. “Verplichte kwaliteitsnormering schept in Nederland een gelijk speelveld waarop alle spelers aan dezelfde minimumvoorwaarden moeten voldoen. Effectieve handhaving is daarbij een belangrijke voorwaarde. Daarmee worden excessen voorkomen en komt de kwaliteit van de recycling per saldo op een hoger plan. Sims Eindhoven is er klaar voor.” Het bedrijf heeft het certificaat ontvangen voor zijn belangrijkste lijnen, voor platte beeldschermen en voor kleine elektrische apparaten en ICT-producten. Terwijl het speelveld in Nederland wordt geëgaliseerd, blijft er nog een uitdaging liggen in Europa. De verplichte WEEELABEX-certificering geldt niet in alle lidstaten en uit zijn vele contacten en reizen door Europa weet René Kik dat ook in de landen waar WEEELABEX wel geldt de interpretatie van deze norm nogal eens verschillend is. De zorg voor een gelijk speelveld in Europa en het opzetten van effectieve handhaving geeft hij Remco Dijkstra graag mee als punten van aandacht voor het komend Algemeen Overleg Grondstoffen en Afval in de Tweede Kamer. ◀

**VERPLICHTE
KWALITEITS-
NORMERING
SCHEPT EEN
GELIJK
SPELVELD**

René Kik (links) en Remco Dijkstra

CERTIFICEREN = STRUCTUREREN

HUISKES METAAL VORMT RECYCLINGPROCES OM TOT 'LOPENDE BAND'

Huiskes Metaal B.V., een middelgroot recyclingbedrijf in Waalwijk, hoopt binnenkort het WEEELABEX-certificaat te ontvangen. De nieuwe Europese kwaliteitsstandaard vraagt de nodige inspanning, maar dat is volgens directeur Dirk Huiskes zeker de moeite waard.

Dirk Huiskes

Huiskes Metaal krijgt het certificaat niet cadeau. “Het was de afgelopen anderhalf jaar af en toe een zoektocht om te bepalen hoe de nieuwe normen voor de verwerking voor e-waste precies geïnterpreteerd moesten worden en welke eisen dat precies stelt aan het recyclingproces”, zegt Dirk Huiskes. “Een jaar geleden hebben wij een zogenaamde ‘Pre Gap Analysis’ laten doen, waaruit veel punten kwamen die we zouden moeten verbeteren”, vertelt hij. “Maar dan is nog niet duidelijk hoe je de regels precies moet interpreteren en omdat het geen beproefd certificerings-

proces is, moet je dan al snel te rade bij het kantoor van de WEEELABEX-organisatie in Praag. Uiteindelijk kom je er wel uit en ik heb er alle vertrouwen in dat de auditor ons binnenkort certificeert.”

Toen Huiskes in het najaar van 2013 tot bestuurslid van brancheorganisatie MRF werd benoemd, was zijn ervaring als pionier in de certificering welkom. Hij is lid van het in de zomer gevormde kennisteam dat meedenkt over de invulling en implementatie van de WEEELABEX-normen en wordt regelmatig door MRF-leden bevestigd over de introductie daarvan. Nu de ervaring met het proces groeit, kan hij hen steeds beter van advies dienen. Na enig pionieren wordt geleidelijk duidelijker wat de bedoeling is en wordt het volgens hem tijd om een handzaam stappenplan voor certificering te schrijven. Dat Dirk Huiskes betrokken is bij WEEELABEX, wil nog niet zeggen dat hij de normen ook allemaal even nuttig of zinnig vindt. “Zo mogen wasmachines niet meer in elkaar worden geperst voor vervoer. Het idee is dat ze dan gemakkelijker te recyclen zijn, maar dat maakt in de praktijk weinig verschil. Gevolg is dat er voortaan twee keer zoveel ritten nodig zijn om hetzelfde aantal wasmachines naar het recyclingbedrijf te halen, met alle kosten en CO2-uitstoot van dien. Per saldo gaan de kosten van het verwerkingsproces door dit soort eisen omhoog, maar daar staat natuurlijk wel tegenover dat hiermee een uniforme minimumkwaliteit door de hele keten gegarandeerd kan worden. Zo voorkomen we oneerlijke concurrentie.”

**UNIFORME
MINIMUM-
KWALITEIT DOOR
DE HELE
KETEN**

Het certificeringsproces kost Huiskes Metaal zo'n 15.000 tot 20.000 euro. Daar komen dan nog de kosten bij van de procesaanpassingen en opleiding van mensen. Een stevige kostenpost voor een bedrijf met 29 man personeel, vindt Huiskes. "Dit is niet voor kleine spelers. Een recyclingbedrijf moet toch minstens 6.000 ton e-waste verwerken om zulke kosten te kunnen dragen. En dan moet zo'n bedrijf conform de huidige eisen al volledig overkapt werken op een vloestofdichte vloer, zoals wij in Waalwijk doen. Als je daaraan nog moet beginnen, dan wordt het een moeilijk verhaal." WEEELABEX zal binnen enkele jaren vervangen worden door het CENELEC-certificaat, een 'vertaling' van de normen voor verantwoorde inzameling, transport en verwerking van e-waste door het gelijknamige

normeringsinstituut waarop alle betrokken partijen en alle lidstaten hun inbreng kunnen geven. "Veel extra werk voor bedrijven die nu al gecertificeerd zijn zal dat niet geven", zegt Huiskes. Hij meent dat de normen goed op elkaar aansluiten en dat WEEELABEX eerder veeleisender is dan soepeler. Is het bedrijf beter van geworden van certificering? "Jazeker", zegt de directeur. "Wij deden al een heleboel dingen op de goede manier. Dat je bijvoorbeeld eerst de batterijen uit alle apparaten moet verwijderen, is natuurlijk niet nieuw. De belangrijkste winst is dat ons proces meer is gestroomlijnd. De fabriekshal is nu verdeeld in duidelijk gescheiden gebieden voor opslag, verwerking en eindproductie. In elk gebied worden vaste stappen in een vaste orde doorlopen, zodat het proces werkt als een lopende band. Dat geeft meer overzicht en controle."

Of het voor de marktpositie van het bedrijf de moeite waard is, moet blijken. Dat zal volgens Huiskes afhangen van de handhaving op de certificering, die vanaf 1 juli 2015 voorwaarde is om e-waste te mogen verwerken. Huiskes vermoedt dat veel kleinere verwerkers en schrootbedrijven zich zonder actieve bemoeienis van de inspectie onvoldoende bewust zijn van de certificeringsplicht. "Het is niet erg als de certificering geld kost, zolang dit maar voor alle spelers geldt." Afgezien van het afhaken van een aantal kleinere spelers zullen de concurrentieverhoudingen door certificering niet wezenlijk veranderen, denkt Huiskes. "Het blijft een markt die wereldwijd gekenmerkt wordt door overcapaciteit en waar gevochten wordt om de aanvoer van e-waste. Tegelijkertijd zijn we in veel gevallen elkaars toeleverancier of afnemer. Ik schuif bijvoorbeeld wasmachines en grote witgoedapparaten door naar andere recyclingbedrijven, die daar in hun bedrijfsproces beter op zijn ingericht. Zij verkopen op hun beurt bekabeling aan ons, omdat wij ons hebben ontwikkeld tot één van de specialisten in Nederland in het shredderen van kabels. Het koper dat we bij het shredderen herwinnen, verkopen wij dan weer aan een gespecialiseerde smelterij."

"Je moet doen waar je goed in bent en waarin je de meeste waarde kunt toevoegen", zegt Huiskes. Het bracht hem in 2004 in China. Het bedrijf had er een groot aantal afnemers en Dirk zette er in opdracht van zijn vader een verwerkingsbedrijf op dat elektromotoren en andere apparaten met gemixte metalen uit elkaar haalt en scheidt in versnipperde fracties van de verschillende metalen. Het bedrijf, waar inmiddels honderd mensen werken, levert de versnipperde fracties aan industriële afnemers op de enorme Chinese markt.

Die professionalisering en specialisatie zal doorzetten, verwacht Dirk Huiskes. Dat ziet hij ook in zijn eigen bedrijf, waarin hij zijn vader als directeur is opgevolgd. Huiskes Metaal heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een klassieke metaalinzamelaar tot een recyclingbedrijf dat het vooral moet hebben van de toegevoegde waarde in verschillende verwerkingsprocessen. De keuze voor bepaalde processen wordt gemaakt op basis van de ruimte, middelen en ervaring waarmee Huiskes in een specifiek segment een sterke concurrentiepositie kan bouwen. ◀

Bert Vonkeman

“STAP VOOR STAP NAAR EEN GESLOTEN KRINGLOOP”

VERA ORTMANN'S TREEDT IN DE VOETSPOREN VAN BERT VONKEMAN

Bert Vonkeman, pionier van het eerste uur bij NVMP en directeur van de productstichtingen SMR, SVEG en SVCV, zwaait af. Vera Ortmanns volgt hem op. Samen blikken zij terug op de ontwikkeling van de inzameling en recycling van afgedankt gereedschap en professionele apparatuur tot heden en kijken vooruit naar de ambitieuze stappen die nog moeten volgen.

Hun achtergronden verschillen. Bert Vonkeman komt als werktuigbouwkundige uit de wereld van de metalektro. Vera Ortmanns is als scheikundig technoloog met een specialisatie in afvalverbranding begonnen vanuit energie en milieu. Zij hebben elkaar de afgelopen vijf jaar gevonden in het recyclen van elektrische apparatuur als directeur respectievelijk voorzitter van de Stichting Metalektro Recycling (SMR). De laatste tijd zijn zij vooral bezig geweest om de overdracht van verantwoordelijkheden voor te bereiden.

Waar staan SMR, SVEG en SVCV voor?

Vonkeman: “SVEG staat voor de verwijdering van elektrisch gereedschap, SVCV organiseert de inzameling en recycling van ventilatie- en luchtbehandelingssystemen en SMR is er voor 26 verschillende branches, van elektronisch speelgoed en elektrische muziekinstrumenten tot medische apparatuur en professionele meet- en regelapparatuur. Dat is historisch zo gegroeid. Bij de aanvang van de regelgeving op de

verwijdering van consumentenapparatuur zijn stichtingen opgericht voor de brede productgroepen voor witgoed en bruigoed met hun grote volumes afgedankte apparaten, en daarnaast de SMR als overkoepelende productstichting voor alle andere branches. Ik werd daar directeur, nadat ik in de begindagen leiding had gegeven aan het inzamelsysteem van NVMP, dat wij later Wecycle hebben gedoopt.

In 2001 volgde SVEG die elektrisch gereedschap op de consumentenmarkt ging inzamelen. Omdat ik goed was ingevoerd in de materie en in de organisatie van de Vereniging NVMP, werd ik ook daar directeur. In 2005 werd de verwijderingsplicht uitgebreid naar professionele apparatuur waarop de SVCV is opgericht voor de ventilatoren en tal van andere producenten toetraden tot SMR. Die heeft de grootste achterban van 655 deelnemende producenten en importeurs. SVEG heeft 162 deelnemers, SVCV heeft er 62.”

Wordt het geen Poolse landdag met zoveel branches?

Ortmanns: “Die brede samenstelling geeft SMR een eigen dynamiek. Je moet specifieke belangen van de verschillende branches op waarde kunnen schatten binnen het gemeenschappelijke belang. Al die branches lijken soms kikkers in een kruiwagen. Uiteindelijk vinden zij elkaar snel, onder leiding van een bestuur waarin brancheverenigingen vertegenwoordigd zijn die meer oog hebben voor de overeenkomsten dan voor de verschillen. Vervolgens moeten de belangen en prioriteiten van SMR, SVEG en SVCV binnen het bestuur van NVMP weer verenigd worden met of zo nodig afgewogen tegen die van de productstichtingen voor witgoed, bruingoed, ICT en verlichting. Hoe dat werkt, ga ik nu als directeur van de productstichtingen en als nieuw bestuurslid van NVMP ervaren.”

Vankeman: “Het gaat er steeds om wat de meest effectieve actie is. Soms moet dat heel specifiek, zoals bij tandartsstoelen. De producenten zagen zich geconfronteerd met de verplichting om chemisch afval in te zamelen omdat er resten amalgaam en kwik op gebruikte stoelen zitten. Zij hebben ervoor gekozen zelf het schoonmaken te organiseren van de paar honderd stoelen die jaarlijks worden afgedankt, voordat die als ‘schoon’ e-waste aan de reguliere recycling worden overgedragen.

In andere gevallen moet je juist de samenwerking zoeken. Zo wilden SVEG en LightRec allebei inzamelacties bij de bouwmarkten houden voor de inzameling van gereedschap respectievelijk verlichting. Wat ligt er dan meer voor de hand om de krachten te bundelen zodat je met dezelfde middelen meer effect bereikt.”

Sorteren jullie stichtingen het gewenste effect?

Ortmanns: “Gek genoeg weten we dat niet. Of en in hoeverre wij voor professionele apparatuur voldoen aan de inzameldoelstellingen moet nog blijken. Medische apparaten, professionele koelsystemen of meet- en regelapparatuur bevatten zoveel waardevolle grondstoffen dat ze niet in het inzamelsysteem van Wecycle terecht komen maar door de markt worden verwerkt. Bij een renovatie van een bedrijf bijvoorbeeld gaat de oude luchtkoelingsinstallatie gewoon de container in en wordt vervolgens gesorteerd en apart verwerkt. Dat gebeurt over het algemeen op een keurige manier door verwerkers die daar een boterham mee kunnen verdienen, zonder onze bemiddeling en buiten ons beeld. Registratie gaat dat veranderen. Onder de nieuwe regelgeving moeten verwerkers vanaf 1 juli volgend jaar bij het Nationaal (W)EEE Register melden waar zij elektronisch afval vandaan halen, hoe en met welk resultaat zij het verwerken en waar de gedemonteerde onderdelen of herwonnen grondstoffen vervolgens heen gaan. Als alle verwerkers netjes registreren wat zij doen, dan worden de waarestromen van de afgedankte professionele apparatuur transparant en kunnen wij aantonen dat die op een verantwoorde manier worden verwerkt.”

Vankeman: “Dat ligt anders voor elektrisch gereedschap, dat voor een aanzienlijk deel in bezit is van consumenten. Zij houden hun apparaten heel lang vast. Zo’n apparaat wordt niet heel intensief gebruikt en gaat dus niet snel kapot. Als een vervanger is gekocht, blijft het oude in reserve. Je bent

“WIJ MOETEN DE HELE KETEN MOBILISEREN OM DE INZAMELING EN RECYCLING VAN E-WASTE NAAR EEN HOGER PLAN TE TILLEN.”

Vera Ortmanns

**UITEINDELIJKE
AMBITIE IS EEN
GESLOTEN
KRINGLOOP**

dus bezig om in te zamelen wat er 15 tot 25 jaar geleden op de markt is gebracht. De nieuwe Europese inzameldoelstellingen zijn uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde verkopen over de afgelopen drie jaar. Het is niet eenvoudig met twintig jaar oud afgedankt gereedschap in 2016 te komen tot 45 procent van de actuele 'Put on Market' en drie jaar later tot 65 procent. Toch denk ik dat wij een heel eind komen. Veel elektrisch gereedschap heeft dankzij de printplaatjes, stalen boorkop of de koperen spoel in de elektromotor nog een restwaarde, maar recycling levert niet veel meer op dan break-even. Bovendien is inzameling in de consumentenmarkt duur en arbeidsintensief, zodat het voor de handel minder aantrekkelijk is dan professionele apparatuur. De consument is van zijn kant gevoelig voor het beroep dat wij met onze Wecycle-campagnes doen op verantwoord afdankgedrag. Inzamelen bij bouwmarkten en winkels werkt. Het vraagt nog wat extra inspanning, maar ik denk dat de ingezamelde volumes elektrisch gereedschap dicht bij de doelstelling gaan komen."

Wat kunnen de stichtingen doen als dat voor professionele apparatuur niet lukt?

Ortmanns: "Wij hebben maar beperkte invloed op afdanken en inzamelen van professionele apparatuur. Dat maakt de komende periode zo spannend. Alle verwerkers moeten vanaf midden volgend jaar gecertificeerd zijn en zijn dan ook verplicht om al het e-waste dat door hun installaties gaat te registreren. Dat systeem werkt pas goed als alle partijen goed snappen wat er moet gebeuren en een routine hebben ontwikkeld om dat uit te voeren. Daarom stimuleren wij in NVMP-verband verwerkers om zich zo snel mogelijk te laten certificeren en om zich de registratieprocedures eigen te maken. Wij organiseren voorlichtingsbijeenkomsten en vergoeden in de aanloop naar de wettelijke verplichting een deel van de kosten van certificering en registratie. Maar dan is het vervolgens aan de sector om de nieuwe werkwijze en de registratie in de praktijk te brengen en daarmee de waardestromen in de markt voor e-waste transparant te maken."

Vankeman: "Bij consumentenproducten als elektrisch gereedschap, muziekinstrumenten of speelgoed hebben wij zoals gezegd meer invloed op het afdankgedrag en op de inzameling in winkels en bij gemeentelijke milieustraten. Wij blijven daar met Wecycle werken aan gedragsverandering."

De focus is nu sterk gericht op 2019, als de nieuwe Europese inzameldoelstellingen gaan gelden. Wat zijn de ambities als die doelen eenmaal bereikt zijn?

Ortmanns: "Er blijft genoeg te wensen over. Daar ligt ook mijn persoonlijke drijfveer: je wilt een duurzame wereld aan je kinderen nalaten en de uiteindelijke ambitie is een gesloten kringloop. Daar is steun voor bij producenten, die steeds gevoeliger worden voor duurzaamheid. Hun betrokkenheid bij verantwoorde inzameling en recycling is gestaag gegroeid. Tegelijk moeten onze ambities wel haalbaar zijn. Wij moeten de hele keten mobiliseren om de inzameling en recycling van e-waste naar een hoger plan te tillen en dat doe je niet door dromen na te jagen. Stap voor stap de doelen hoger stellen werkt het best. Voorlopig hebben wij de handen vol aan de doelstellingen die nu op ons afkomen."

Vankeman: "Dat hebben wij tot heden steeds gedaan. In 1999 begonnen wij op nul met de verantwoorde verwijdering van wit- en bruingoed. Het veld is verbreed naar andere productgroepen en naar professionele apparatuur. Er zijn gestaag strengere eisen gesteld aan de verwerking van toxische stoffen, hogere terugwinningspercentages, hogere inzamelvolumes. De ontwikkeling gaat misschien niet altijd zo snel als je zou willen, maar met veel kleine stappen zijn we toch ver gekomen en kunnen wij nog veel verder komen."

Dat maakt werken voor de productstichtingen en NVMP aantrekkelijk. Het is een dynamisch gebeuren waar je niet op routine kunt varen. Never a dull moment. Ik heb dat altijd geweldig gevonden. En ik weet zeker dat Vera zich de komende jaren niet gaat vervelen." ◀

VERA ORTMANNS

HEEFT EEN ACHTERGROND ALS SCHEIKUNDIG TECHNOLOOG, MET EEN SPECIALISATIE OP AFVALVERBRANDING EN ENERGIEOPWEKKING. BIJ SMR IS VERA ORTMANNS AL SINDS 2009 ACTIEF, WAARVAN SINDS 2012 ALS VOORZITTER.

REGISTER KLAAR VOOR OPGAVE E-WASTESTROMEN

LANDELIJKE REGISTRATIE VAN VERWERKING ELEKTRONISCH AFVAL IS BEGONNEN

Verplichte registratie gaat e-waestestromen transparant maken. Het Nationaal (W)EEE Register is begonnen om in kaart te brengen hoeveel elektrische producten op de markt worden gebracht en hoeveel er worden ingezameld en verwerkt nadat ze zijn afgedankt. Midden volgend jaar gaat dat de eerste röntgenfoto van de e-waestemarkt opleveren.

Het Nationaal (W)EEE Register verandert fundamenteel de manier waarop in Nederland de verwijdering van elektrische apparaten en verlichting wordt verantwoord. Tot heden moesten producenten en importeurs bij de overheid rapporteren wat zij op de markt brachten en wat zij na afdanking hebben ingezameld en gerecycled. Voortaan zijn ook alle verwerkers verplicht om te registreren wat zij recycelen. De verwerkers rapporteren dit dan bij een door producenten en importeurs georganiseerd en gefinancierd register, dat vervolgens een totaaloverzicht rapporteert aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Het Nationaal (W)EEE Register is in februari van dit jaar opgericht en heeft de afgelopen maanden het registratiesysteem voorbereid. Dat systeem is met wat aanpassingen overgenomen van Wecycle, inclusief alle veiligheidsprocedures die zorgen dat het een 'black box' is waaruit geen

commercieel gevoelige gegevens van registrerende producenten, importeurs of verwerkers kunnen lekken. Inmiddels heeft het Register zich naar buiten gericht, om de relevante gegevens te verzamelen van alle partijen die vanaf komend voorjaar verplicht zijn om te rapporteren.

Voor producenten en importeurs gaat er weinig veranderen. Het overgrote deel, zo'n 1.600 bedrijven, neemt deel aan het collectieve inzamelsysteem Wecycle waar zij al sinds jaar en dag melden wat zij op de markt brengen. Het verschil is dat Wecycle voortaan niet rechtstreeks rapporteert aan de overheid, maar aan het Nationaal (W)EEE Register. Dat doen ook de andere collectieve systemen WEEE NL, RTA (voor professionele apparatuur) en PV Cycle (zonnepanelen). Enkele individuele producenten, zoals Coca Cola voor automaten, hebben een eigen inzamelsysteem en doen zelf de rapportage. In oktober kunnen producenten zich

houdelijk en professioneel gebruik. Verlichting wordt gespecificeerd in lampen en armaturen. Vervolgens dienen zij het hergebruikpercentage van het verwerkte e-waste te bepalen en daar gaat het meeste werk in zitten. Wie slechts een deel van het totale verwerkingsproces uitvoert, zal daarvoor het nodige moeten rekenen en navragen bij de afnemers van alle uitgaande materiaalfracties. Hergebruik en nuttige toepassing worden immers pas bepaald bij de eindtechnologie van elke materiaalfractie, bij smelters en andere eindrecyclers.

**"VERPLICHTE REGISTRATIE ZAL NAAR
VERWACHTING EEN GROOT DEEL VAN DE
E-WASTESTROMEN IN BEELD BRENGEN."**

Voor exporteurs (handelaren) van e-waste gelden dezelfde eisen als voor recyclers: zij moeten voortaan vooraf bij het Nationaal (W)EEE Register verantwoordelijk aan wie zij leveren in het buitenland, onder verificatie dat die partij WEEELABEX (of ge-

lijkwaardig) gecertificeerd is en dus het Nederlandse e-waste verwerkt volgens de in Nederland geldende normen en regels. Vanaf 1 juli 2015 maakt voldoen aan de WEEELABEX-standaard deel uit van die regels. De uitbreiding van de registratieplicht naar exporteurs sluit een potentieel lek in het gesloten systeem van gecertificeerde verwerking van e-waste.

Uiterlijk 1 mei 2015 moeten alle producenten en importeurs van apparaten en verlichting en alle verwerkers en exporteurs van e-waste opgave doen over 2014. Dan moet blijken wat de uitgebreide registratieplicht bij het Nationaal (W)EEE Register precies oplevert en in hoeverre alle partijen aan hun verplichtingen voldoen.

De recyclingindustrie is zich bewust van de aanstaande veranderingen, nadat brancheverenigingen EERA (verwerkers) en MRF (metaalrecyclers) nauw betrokken zijn geweest bij de invoering van een nationale registratie. Waar nodig zal het register nabellen en aanmanen of, bij koppig verzuim, de inspectie inschakelen. Uiterlijk 1 mei moeten alle opgaven door het Nationaal (W)EEE Register zijn behandeld: daarna moet het register rapporteren aan het ministerie.

Verplichte registratie van alle verwerkers en exporteurs, gevoegd bij wat producenten en importeurs nu al rapporteren, zal naar verwachting een groot deel van de e-wastestromen in beeld brengen. Wecycle verantwoordde afgelopen jaar al een kleine 20.000 ton e-waste. Dat kwam overeen met bijna 45 procent van de nieuw op de markt gebrachte apparatuur. Inclusief de registraties van verwerkers die op eigen initiatief e-waste inzamelen en tot heden niet rapporteren, moet de rapportage een eind in de richting kunnen komen van de 65 procent van het 'put-on-market' volume dat de Europese Unie vanaf 2019 als minimum stelt (= 85 procent van het vrijkomende e-waste).

Met de verplichte registratie is de strijd nog niet gestreden. Een deel van het e-waste blijft buiten beeld omdat het verdwijnt in de vuilnisbak, in het sloopafval of in andere recyclingstromen. Maar met de rapportage van het Nationaal (W)EEE Register op zak, weet Nederland in elk geval beter waar het moet beginnen met zoeken. ◀

gaan registreren en in 2015 gaan zij, over het voorgaande jaar, voor het eerst opgave doen aan het nieuwe loket van het Nationaal (W)EEE Register. Voor een deel van de verwerkers, die de afgelopen jaren in opdracht van Wecycle hebben gewerkt of die meededen aan de pilot vrijwillige registratie, verandert er ook niet zoveel. Zij registreerden al bij Wecycle hoeveel kilo van de verschillende soorten elektrische apparaten of verlichting zij verwerkten en welk percentage grondstoffen zij daarbij herwonnen. In november kunnen recyclers zich naar verwachting gaan aanmelden bij het Nationaal (W)EEE Register om daar ook in 2015 opgave te doen.

Verwerkers van e-waste die het registreren niet gewend zijn, moeten aan de bak. Zij dienen voortaan in detail bij te houden wat er door hun handen gaat, uitgesplitst naar tien verschillende categorieën e-waste en elke categorie weer onderverdeeld in apparaten voor huis-

KENNIS DELEN OP DE E-WASTE ACADEMY

VIJFDE LEERGANG VOOR WETEN-
SCHAPPERS GEHOUDEN IN SHANGHAI

Van 1 tot 7 november 2014 zijn tientallen promovendi en experts uit de hele wereld bijeengekomen in Shanghai, om hun kennis over e-waste te delen, innovatieve oplossingen te ontwikkelen en samenwerkingsverbanden te smeden. Het is de vijfde editie van de E-waste Academy voor wetenschappers, die op zijn vakgebied is uitgegroeid tot een vooraanstaand instituut.

Het succes van de E-Waste Academy-Scientists Edition (EWAS) ligt in de combinatie van research en onderwijs over de volle breedte van het e-waste management. Het is een platform waarop jonge wetenschappers kennis kunnen opdoen van experts in de verschillende vakdisciplines en hun kennis met elkaar kunnen delen via presentaties en workshops. Naast het uitwisselen van kennis en onderzoeksresultaten is het doel om synergie te genereren door multidisciplinair onderzoek en om capaciteit voor nader hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek te ontwikkelen.

De Academy wordt na gedegen selectie en voorbereiding gehouden op een wisselende locatie, en heeft het karakter van een 'summer school' die een week lang loopt. Inschrijving staat open voor promovendi, postdoctorale studenten en researchers die onderzoek doen naar politieke, sociale, economische, milieutechnische en gezondheidsaspecten van elektronisch afval. Voorwaarde is dat zij aan een universiteit of wetenschappelijk instituut verbonden zijn en goed Engels spreken. Deelname wordt grotendeels gesponsord door de organisatoren, de United Nations University (UNU) en StEP

(Solving the E-waste Problem), met financiële steun van een aantal grote bedrijven en organisaties. Dat verlaagt de toegangsdrempel voor deelnemers uit opkomende economieën, die zich in groten getale inschrijven om te profiteren van de 'best available technology' die met name in westerse landen wordt ontwikkeld.

De toevoeging 'Scientists Edition' is nodig geworden nadat UNU en StEP besloten hebben om ook een E-waste Academy for Managers (EWAM) te organiseren. Deze parallelle bijeenkomst vertaalt de laatste inzichten van de wetenschappers in mogelijke beleidsinitiatieven voor de praktijk. De bijeenkomsten in 2012 in Accra, Ghana en dit voorjaar in El Salvador trokken een internationaal publiek van beleidsmakers, ambtenaren, managers en technici plus vertegenwoordigers van recycling- en refurbishing-bedrijven in ontwikkelingslanden. Voor deze laatste groep gold een speciaal kortingstarief om de drempel tot deelname te verlagen. Vereniging NVMP en een aantal grote bedrijven en organisaties steunden EWAM financieel. ◀

EFFECTIEVE
HANDHAVING IS
ESSENTIEEL

EERSTE HULP BIJ HANDHAVING

BUITENGEWOON OPSPORINGS- AMBTENAAR LAAT ZIEN WAT HIJ KAN

Het succes van een nieuwe marktorde in e-waste, waarin alleen gecertificeerde verwerkers actief mogen zijn, staat of valt met effectieve handhaving. Het kan niet zo zijn dat een niet-gecertificeerde verwerker, doordat hij niet aan de regels voldoet, een betere prijs of lagere kosten biedt voor e-waste en daar mee wegstapt. Werk aan de winkel dus voor de sector en voor de inspectie. Wellicht kunnen private toezichthouders een handje helpen.

Er zijn honderden partijen actief in het sorteren, transporteren en verwerken van afgedankte elektr(on)ische apparaten en verlichting. Precieze aantallen zijn niet bekend, want lang niet iedere onderneming maakt dat bekend en heel wat bedrijven doen e-waste 'erbij', naast hun metaalhandel of afvalverwerking. Dat moet gaan veranderen. Vanaf 1 juli 2015 mogen uitsluitend gecertificeerde bedrijven e-waste verwerken en zij moeten precies registreren waar zij hun e-waste vandaan halen en welke verwerkte hoeveelheden zij aan wie leveren. Als het goed is zijn de e-wastestromen dan volledig in kaart gebracht en via de meldingen in het Nationaal (W)EEE Register te volgen.

Dat lukt alleen als iedereen volgens de regels werkt en dat gaat naar verwachting niet vanzelf. Niet alle bedrijven zullen zich bewust zijn van de nieuwe eisen en zonder certificaat of registratie doorwerken. Er zullen vast ook partijen zijn die zich bewust of onbewust aan de regelgeving onttrekken. Wie niet of maar half volgens de regels werkt, concurreert oneerlijk tegen de bedrijven die wel de kosten en moeite van certificering en registratie nemen en daarmee kunnen instaan voor hoogwaardige verwerkingsprocessen. De nieuwe marktorde gaat alleen werken als de regels streng en adequaat worden gehandhaafd.

Positie NVMP

De productstichtingen binnen de Vereniging NVMP onderschrijven de noodzaak van adequate handhaving ten volle. In het overleg met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de verwerkers zijn de handhavingsactiviteiten

“ALS JE VOORAF AFSPRAKEN MAAKT OVER DE CONTROLE-INTENSITEIT, KUN JE BETER BEPALEN WELK RESULTAAT JE DAARMEE GAAT BEREIKEN.”

– staan dicht bij de afvalverwerkende bedrijven en hen wordt een belangrijke rol in het toezicht toegedacht. Kenners van de sector tekenen echter aan dat de RUD's pas in 2013 zijn gevormd en nog

druk zijn met het ontwikkelen van de eigen organisatie, zodat niet onmiddellijk een gemeenschappelijke en effectieve handhaving op de nieuwe regelgeving voor e-waste verwacht mag worden.

De kracht van de BOA

Vandaar dat NVMP en verwerkers kijken naar nieuwe mogelijkheden van private ondersteuning in de handhaving. Een aansprekend voorbeeld daarvan is te vinden in de bestrijding van koperdiefstal, in de door de overheid opgetuigde 'Actie Koperslag'. Deze actie, een publiek-private samenwerking tussen metaalhandel, politie, justitie en het ministerie van Veiligheid en Justitie, is in 2011 gestart om de koperdiefstal rond met name het spoor- en elektriciteitsnet te bestrijden. Metaalrecyclers zijn sindsdien verplicht om aanbieders van koper om identificatie te vragen en de gegevens te registreren. Een privaat bedrijf, Verispect, voert de daartoe benodigde administratieve controles uit bij metaalbedrijven door het hele land. Controleurs van Verispect zijn als buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) bevoegd om de registratie en legitimatieplicht te handhaven en als zij een overtreding constateren, wordt via een combibon opgetreden.

meermalen aan de orde geweest. NVMP kan zich heel goed voorstellen dat verwerkers die bereid zijn te investeren ook de garantie willen dat zij dat niet voor niets doen. De ervaring leert dat zonder handhaving degenen die het niet zo nauw nemen profijt hebben van het wel naleven van regels door de verantwoordelijk opererende bedrijven. Daarom neemt NVMP het initiatief om naar oplossingen te zoeken.

Inspectie heeft handen vol

Sociale controle kan de handhaving ondersteunen. Bedrijven in de metaalhandel en afvalverwerking hebben vaak goed zicht op wat ieder doet, wie zich aan de regels houdt en wie niet. Zij kunnen elkaar op schending van de regels en op oneerlijke concurrentie aanspreken. Zij kunnen dat in hun brancheverenigingen aan de orde stellen. Zij kunnen de inspectie tippen. Maar verder reikt de zelfregulering niet: als er ingegrepen moet worden, kijken zij naar de overheid. Het toezicht op de verwerking van e-waste ligt primair bij de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport. Zij moet haar aandacht over een breed terrein verdelen. Op het hele terrein van transport en verwerking van afval zijn voor het hele land krap dertig controleurs in het veld. Een beroep op extra inzet ten behoeve van de handhaving van de regels voor elektronisch afval moet een plaats krijgen tussen de andere bestaande en nieuwe prioriteiten. Daar mogen geen wonderen van worden verwacht. Op regionaal niveau zijn de Omgevingsdiensten (regionale uitvoeringsdiensten) actief als loket voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu, bouwen, natuur en water. Deze 29 regionale uitvoeringsdiensten – beter bekend als RUD's

“Wij oefenen al veel langer het toezicht uit op weeg- en meetapparatuur in het kader van de Metrologiewet en op keurmerken op edelmetalen onder de Waarborgwet”, zegt directeur Cees van Mullem van Verispect. “Onze inspecteurs zijn dus wel vertrouwd met controles van metaalbedrijven. Wij hebben inmiddels een eigen databestand van de metaalbedrijven, wat ons een goed uitgangspunt biedt voor ons werk in de branche.”

Dat wil niet zeggen dat Verispect de controle op de registratie van kopertransacties er zomaar bij doet. “Zo'n administratieve controle is heel wat anders dan bijvoorbeeld de technische controle van een weegbrug”, zegt Van Mullem. De bevoegdheden die de BOA's nodig hebben verschillen per wet. Daarom doet het bedrijf de verschillende controles in aparte rondes. Als Verispect zou gaan controleren op de certificering voor de verwerking van e-waste, dan vraagt dat ook een aparte opzet en aparte uitvoering. Daar zit volgens de directeur meteen de kracht van private handhaving. “De inspectie is belast met een brede wettelijke taak waarvoor zij een budget heeft en waarbinnen zij prioriteiten moet stellen. Verispect krijgt daarentegen betaald per taak en per inspectie. Wij spreken precies af wat wij controleren, hoe vaak en hoe grondig en wij zijn gewend om dat projectmatig te organiseren. Dat is een compleet ander uitgangspunt. Omdat je vooraf afspraken maakt over de controle-intensiteit, kun je beter bepalen welk resultaat je daarmee gaat bereiken.” ◀

Wecycle- CAMPAGNES

Een hogere bewustwording bij consumenten en bedrijven, een netwerk van bekende en goed bereikbare inzamel-punten en concrete inzamelacties zijn de belangrijkste elementen om de inzameling van e-waste te stimuleren. Wecycle voert dan ook campagnes op verschillende niveaus; soms voor heel Nederland of juist lokaal. En voor alle Nederlanders of soms voor een specifieke doelgroep. Waar mogelijk organiseert Wecycle de acties in samenwerking met de inzamelpartners.

Voorlichting en inzamelen met consumenten en partners

De brede voorlichtingscampagnes informeren over de locaties van de inzamelpunten en het nut en de noodzaak van recyclen. Deze worden afgewisseld met inzamelacties in samenwerking met de verschillende partners van Wecycle: gemeenten, installateurs en retailers.

De belangrijkste boodschap is dat het inleveren van e-waste een gewoon onderdeel is van het dagelijks leven en bedrijfsvoering. De consumentencampagnes zijn gericht op het gezin, waar veel elektrische apparaten en spaarlampen vrijkomen. De business-to-businesscampagnes richten zich op installateurs en facilitair managers.

Voorlichting

1 miljoen Jekko's in Nederland

In september ging het vervolg op de voorlichtingscampagne van de Jekko van start. Ruim 600 winkels van 10 bekende ketens deelden gratis de inzamelbox Jekko uit. Het doel van de voorlichtingscampagne is om eind 2014 in totaal 1 miljoen Jekko's in de Nederlandse huishoudens te hebben verspreid. Binnen twee weken zijn er via de winkels ruim 130.000 Jekko's verspreid. De campagne bestond uit een radiocommercial waarin de luisteraar wordt opgeroepen om de Jekko te halen bij een van de deelnemende ketens. Ook hingen er posters in bushokjes.

Beurzen

Wecycle stond dit jaar op de 50PlusBeurs in Utrecht. Hier is de stand omgetoverd tot een woonhuis waarin heel veel apparaten zichtbaar zijn. Uit onderzoek blijkt dat 50-plussers de meeste elektrische apparaten in huis hebben: gemiddeld

maar liefst 102. Meer dan genoeg reden om deze doelgroep extra bewust te maken van hun gebruik en afhankelijkheid van de apparaten. Inleveren voor recycling levert behoud van grondstoffen op, zodat onze welvaart behouden blijft.

Installateurs zijn een belangrijke doelgroep voor het inleveren van energiezuinige lampen en armaturen. Om hen bewust te maken van het belang van inleveren en de gemakkelijke inzamelmiddelen die er zijn, stond Wecycle begin september op de Installatie Vakbeurs in Hardenberg.

Inzamelacties

Inleveren? Klein Klusje

Samen met ruim 950 bouwmarkten organiseerde Wecycle deze zomer een inleveractie om de inzameling van elektrisch (tuin)gereedschap en energiezuinige verlichting te stimuleren. Klanten kregen bij inlevering van een afgedankt elektrisch gereedschap, tl-buis of spaarlamp een kaartspel cadeau en maakten kans op een professionele klushulp. De actie is bekendgemaakt via een tv-commercial, een huis-aan-huisadvertentie en een poster in bushokjes. Voor de fans op Facebook is een game ontwikkeld waarbij het inleveren

**GOOI NOOIT WEG!
LEVER IN!**

in de inleverbakken centraal stond. Gedurende de actie is er veel meer e-waste ingezameld dan in dezelfde maand in 2013: 65 procent meer lampen en zelfs 164 procent meer kleine elektrische apparaten zijn er via de deelnemende bouwmarkten ingezameld.

Bak in het bakkie!

Het inleveren van energiezuinige lampen is bij veel installateurs wel bekend. Nog veel terrein is er te winnen bij het inleveren van armaturen. Om installateurs bekend te maken met het belang van het inleveren van armaturen (ook wel 'lichtbak' genoemd), voerde Wecycle in september campagne met een radiocommercial en megamasten langs de snelweg. Daarnaast werden bestaande partners van Wecycle beloond voor hun inzet: 50 bedrijven werden verrast met een bezoekje van de Wecycle-koffiedames. Deze winnaars zijn dagelijks per drie bekendgemaakt via Twitter. Drie bedrijven hebben wegens hun goede inzamelresultaat een Gouden Bakkie Award ontvangen: CityTec vestiging Alblasserdam, Imtech Traffic & Infra uit Breda en Siberg BV uit Amsterdam.

WeselfE

Bijna eenderde van de jongeren denkt nooit na over het inleveren van elektrische apparaten of lampen. Hoog tijd voor een bewustwordingscampagne! Met posters in alle middelbare scholen werden jongeren opgeroepen om een selfie te maken met hun favoriete elektrische gadget: een WeselfE. Deze foto werd gedeeld via sociale media. Daarmee maakten ze kans op mooie prijzen.

Inzamelactie scholen

Bijna 180 scholen doen dit najaar mee met de jaarlijkse Wecycle-inzamelactie voor kleine elektrische apparaten. Tijdens deze actie zamelen leerlingen afgedankte apparaten in voor een digitale camera, een boekenset of een spellenpakket. Voor elke deelnemende school doneert Wecycle een bedrag aan Stichting Jarige Job. Deze stichting trakteert jarige kinderen wiens ouders geen geld hebben voor een feestje op een verjaardagsbox. De inzamelactie is onderdeel van het educatieve programma van Wecycle. Met de actie brengen de leerlingen de theorie over recycling direct in de praktijk. ◀

SAMENWERKING WECYCLE EN NEDVANG OP VNG-BEURS

WECYCLE BIEDT RETAIL OUD-VOOR- NIEUW-VIGNET

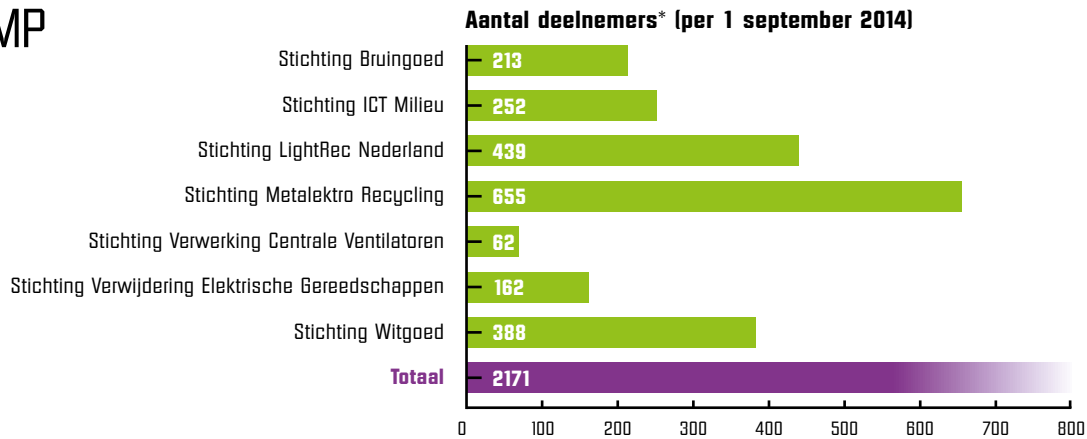

Wecycle nam deel aan de beurs die tijdens het jaarlijkse VNG-congres plaatsvond. Veel gemeenten werden geïnformeerd over de jaarlijkse benchmark en de activiteiten van Wecycle. Wecycle beloofde op de beurs zeven gemeenten met elk 1.000 euro voor de lokale Sinterklaasintocht. De gemeenten ontvingen deze bijdrage voor hun inzet rondom de Koningsdag-campagne. Wecycle stond op een geïntegreerde stand samen met Nedvang. In het midden was ruimte voor promotie van de Recyclemanager, die werd verzorgd door een medewerker van Milieu Centraal. ◀

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft aangekondigd te gaan controleren of winkels aan hun klanten laten zien dat zij de wettelijke oud-voor-nieuw-regeling toepassen. Deze regeling houdt in dat de klant bij aankoop van een elektrisch apparaat of energiezuinige lamp een vergelijkbaar product mag inleveren voor recycling. ILT heeft tevens aangekondigd handhavend op te treden, indien zij van mening is dat een winkel dit niet duidelijk genoeg laat zien. Dit is mede naar aanleiding van een eerder onderzoek van de Inspectie, waarbij nog veel overtredingen werden geconstateerd. Wecycle heeft besloten om de winkels die inleverpartner zijn, hiermee te helpen met een dubbelzijdige sticker die aangebracht kan worden op de winkelruit. De tekst van de sticker is opgesteld in overleg met onder andere ILT en UNETO-VNI. Daarnaast kunnen winkels via hun eigen Wecycle-extranetpagina een miniposter downloaden om zelf te printen en op te hangen in de winkel. Voor winkels met een Wecycle-inleverbak zijn ook een 'oud-voor-niets'-sticker en miniposter beschikbaar. De stickers worden in het laatste kwartaal van 2014 verspreid. Het tonen van de wettelijke oud-voor-nieuw-regeling is en blijft een verantwoordelijkheid van de individuele winkel. ◀

KERNCIJFERS

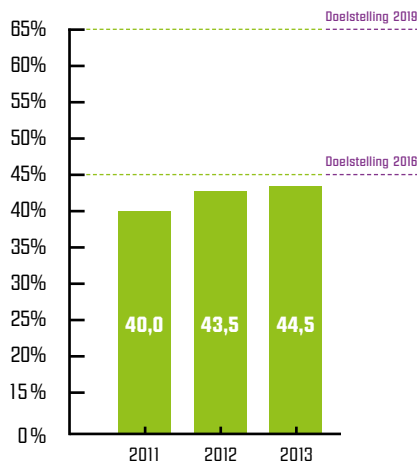
NVMP

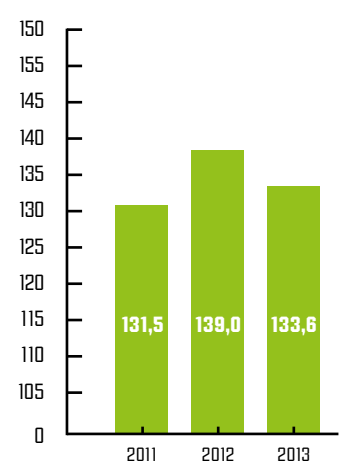
*Een aantal producenten en importeurs is deelnemer in verschillende stichtingen. Het totale aantal individuele bedrijven dat deelneemt in de NVMP is ruim 1.500.

Wecycle

Inzamelpercentage in relatie tot Put on market (in procenten)

Ingezamelde hoeveelheden e-waste in kiloton

Recycleresultaat

Wecycle rapporteert een totaal materiaalhergebruik van 85 procent. Daarbovenop wordt 12 procent van de ingezamelde hoeveelheid verbrand in ovens met hoge energiete-rugwinning. Totaal komt de nuttige toepassing daarmee uit op 97 procent. Dat is ruim boven de wettelijke eis van 77 procent.

Nuttige toepassing 2009 - 2013 (in procenten)

